

RAQAMLI "JANG MAYDONI": O'ZBEKISTON ONLAYN
NASHRLARI UCHUN "YUMSHOQ KUCH" VA PROAKTIV MUDOFAA
STRATEGIYALARI

Sh. YUNUSALIYEVA,
shahobova92@list.ru

Annotatsiya. Mazkur tezisdagi global axborot urushi sharoitida internet-nashrlarining o'zgaruvchan funksiyalari AQSh, Rossiya va O'zbekiston media modellari misolida qiyosiy tahlil qilingan. Muallif tomonidan milliy axborot xavfsizligini ta'minlashda an'anaviy himoya ("bloklash" va "raddiya") usullaridan voz kechib, proaktiv strategiyalar — multimediaviy kontr-narrativlar va gamifikatsiya vositalarini joriy etish zarurligi ilmiy asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: *axborot urushi, internet-jurnalistika, destruktiv kontent, media manipulyatsiya, qiyosiy tahlil, kiberxavfsizlik, faktcheking, propaganda, raqamli suverenitet, O'zbekiston mediasi, gamifikatsiya.*

Abstract. This thesis provides a comparative analysis of the changing functions of internet publications in the context of global information warfare, using the media models of the USA, Russia, and Uzbekistan as case studies. The author scientifically substantiates the necessity of shifting from traditional defensive methods ("blocking" and "refutation") to proactive strategies, such as creating multimedia counter-narratives and utilizing gamification tools to ensure national information security.

Keywords: *information warfare, online journalism, destructive content, media manipulation, comparative analysis, cybersecurity, fact-checking, propaganda, digital sovereignty, mass media of Uzbekistan, gamification.*

Kirish: Axborot — yangi yadro quroli Bugungi kunda internet shunchaki aloqa vositasi emas, balki geosiyosiy maqsadlarga erishishning eng arzon va samarali maydoniga aylandi. Axborot urushlarida "snayperlik aniqligi" bilan yoʻllangan bitta feyk xabar butun bir jamiyatda vahima uygʻotishi yoki davlat institutlariga ishonchniy soʻndirishi mumkin. Xoʻsh, global media gigantlari (AQSh va Rossiya) oʻzaro narrativlar jangini olib borayotgan bir paytda, Oʻzbekiston milliy internet segmenti qanday pozitsiyani egallashi kerak: faqat himoyalaniishmi yoki oʻz kun tartibini yaratishmi?

Tadqiqotlarimiz shuni koʻrsatdiki, axborot urushida uchta asosiy yondashuv mavjud:

1. AQSh modeli (Hujumkor "Soft Power"): *The Washington Post* kabi nashrlar orqali voqealar "demokratiya himoyasi" niqobi ostida freyming (qoliplash) qilinadi. Ular faktni emas, faktga boʻlgan munosabatni sotadi.

2. Rossiya modeli (Markazlashgan targʻibot): *Izvestiya* misolida koʻrish mumkinki, davlat narrativi yagona "front" boʻlib, koʻpincha raqibni demonizatsiya qilish (yomonotliqqa chiqarish) hisobiga ichki auditoriyani birlashtiradi.

3. Oʻzbekiston modeli (Profilaktik mudofaa): *Yuz.uz*, *Kun.uz* va *Stopterror.uz* asosan yuzaga kelgan tahdidlarga "raddiya berish" yoki ogohlantirish bilan band. Bu — "oʻt oʻchiruvchi" strategiyasi boʻlib, har doim voqealar rivojidan bir qadam ortda qolish xavfini tugʻdiradi.

Yechim va takliflar: Passiv mudofaadan — proaktiv hujumga Oʻzbekiston media makoni "axborot qurboni" boʻlmasligi uchun quyidagi innovatsion mexanizmlarga oʻtishi zarur:

- "Boʻshliqni toʻldirish" taktikasi: Odamlar rasmiy axborotni kutib turmaydi. Davlat OAVlari voqea sodir boʻlishi bilan birinchi boʻlib oʻz

talqinini (agendasini) taqdim etishi, ya'ni axborot bo'shlig'ini destruktiv kuchlardan oldin to'ldirishi shart.

- Faktchekingni "o'yinlashtirish" (Gamification): Yoshlarni zerikarli ma'ruza bilan tarbiyalab bo'lmaydi. Ularga feyklarni aniqlovchi mobil ilovalar, kvest-o'yinlar va qisqa "TikTok-format"dagi videolar orqali media savodxonlikni o'rgatish kerak.

- AI (Sun'iy intellekt) qalqoni: Katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qilib, xavfli trendlarni bashorat qiluvchi milliy algoritmlarni ishga tushirish lozim.

Xulosa Axborot xavfsizligi — bu devor qurish emas, balki sifatli kontent yaratishdir. Biz taqiqlash yo'lidan emas, balki raqobatbardosh milliy kontent yaratish orqali "aqlar jangi"da g'olib bo'lishimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Toffler, A. (1980). *The Third Wave*. New York: Morrow. (Axborotning strategik resursga aylanishi haqidagi g'oya uchun).
2. Nye, J. S. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. PublicAffairs. ("Yumshoq kuch" va AQSh strategiyasi haqida).
3. Entman, R. M. (2004). *Projections of Power: Framing News, Public Opinion, and U.S. Foreign Policy*. University of Chicago Press. (AQSh OAVlarida "freyming" va jamoatchilik fikrini boshqarish bo'yicha).
4. Paul, C., & Matthews, M. (2016). *The Russian "Firehose of Falsehood" Propaganda Model*. RAND Corporation. (Rossiyaning axborot urushi va targ'ibot modeli tahlili).
5. Pomerantsev, P. (2014). *Nothing Is True and Everything Is Possible: The Surreal Heart of the New Russia*. PublicAffairs. (Rossiya media makonidagi manipulyatsiyalar haqida).

O'zbekiston qonunchiligi va milliy manbalar:

6. O'zbekiston Respublikasining Qonuni. "Axborotlashtirish to'g'risida". (O'zR Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, lex.uz).
7. Yuz.uz. (2024). "O'zbekistonning axborot siyosati va milliy manfaatlarni himoya qilish strategiyasi". *Yuz.uz* rasmiy axborot portali.
8. Stopterror.uz. (2023). "Ekstremistik g'oyalarga qarshi kurashda internetning o'rni".